

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

**“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Факультет економічний
“12” червня 2025 р.**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР”

Галузь знань - D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність – D7 “Торгівля”

Освітня програма - «Торгівля, підприємництво та логістика»

Факультет - Економічний

Розробник: к.е.н., доцент Маршалок М.С.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни “КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР”

Навчальний курс спрямований на формування системи теоретичних знань та практичних навичок у сфері дослідження та оцінки рівня конкурентоспроможності підприємницьких структур та вивчення вітчизняного і світового досвіду управління конкурентоспроможністю підприємницьких структур. Він формує вміння діагностувати конкурентне середовище, формувати конкурентні переваги та розробляти стратегії та механізми прийняття рішень суб'єктами підприємницької діяльності щодо підвищення своєї конкурентної позиції на ринку.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право	
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	D7 “Торгівля”	
Освітня програма	Торгівля, підприємництво та логістика	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов’язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	30 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	8 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	105 год.	132 год.
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета – сформувати у студентів теоретичні знання та практичні навички щодо управління конкурентоспроможністю підприємницьких структур у сучасних умовах господарювання.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі торгівлі, підприємництва та логістики, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми:

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких та торговельних структур.

СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва та торгівлі.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва і торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення.

ПРН 6. Розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.

ПРН 7. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва і торгівлі.

ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. Теоретичні та методичні основи конкурентоспроможності підприємницьких структур													
Тема 1. Сучасні теорії конкуренції	1	4	2	2	-	-	54	12	2	-	-	-	10
Тема 2. Державне регулювання конкуренції	2	2	2	-	-	-		12	-	-	-	-	12
Тема 3. Діагностика конкурентного середовища	3	4	2	2	-	-		13	2	-	-	-	11
Тема 4. Визначення потенціалу конкурентоспроможності	4	2	2	-	-	-		12	-	-	-	-	12
Тема 5. Формування конкурентних переваг підприємницьких структур	5	4	2	2	-	-		13	-	2	-	-	11
Тема 6. Методи забезпечення конкурентних переваг підприємницьких структур	6-7	5	4	1	-	-	13	-	2	-	-	11	
Разом за змістовим модулем 1		75	14	7	-	-	54	75	4	4	-	-	67
Модуль 2. Прикладні аспекти оцінки конкурентоспроможності підприємницьких структур та управління нею													
Тема 7. Технологія забезпечення конкурентних переваг підприємницьких структур	8	4	2	2	-	-	51	13	2	-	-	-	11
Тема 8. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції	9-10	6	4	2	-	-		13	2	-	-	-	11
Тема 9. Управління конкурентоспроможністю підприємницьких структур	11-12	6	4	2	-	-		13	2	2	-	-	9
Тема 10. Соціальна відповідальність і конкурентоспроможність підприємницьких структур	13	2	2	-	-	-		12	-	-	-	-	12
Тема 11. Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності	14	4	2	2	-	-		12	-	2	-	-	10
Тема 12. Оцінювання ефективності сучасних моделей управління конкурентоспроможністю	15	2	2	-	-	-	12	-	-	-	-	12	

підприємницьких структур													
Разом за змістовим модулем 2		75	16	8	-	-	51	75	4	6	-	-	65
Усього годин		150	30	15	-	-	105	150	10	8	-	-	132

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні теорії конкуренції	2
2	Державне регулювання конкуренції	2
3	Діагностика конкурентного середовища	2
4	Визначення потенціалу конкурентоспроможності	2
5	Формування конкурентних переваг підприємницьких структур	2
6	Методи забезпечення конкурентних переваг підприємницьких структур	4
7	Технологія забезпечення конкурентних переваг підприємницьких структур	2
8	Особливості управління конкурентоспроможністю продукції	4
9	Управління конкурентоспроможністю підприємства	4
10	Соціальна відповідальність і конкурентоспроможність підприємницьких структур	2
11	Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності	2
12	Оцінювання ефективності сучасних моделей управління конкурентоспроможністю підприємницьких структур	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні теорії конкуренції	2
2	Діагностика конкурентного середовища	2
3	Формування конкурентних переваг підприємницьких структур	2
4	Методи забезпечення конкурентних переваг підприємницьких структур	1
5	Технологія забезпечення конкурентних переваг підприємницьких структур	2
6	Особливості управління конкурентоспроможністю продукції	2
7	Управління конкурентоспроможністю підприємства	2
8	Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота по модулю 1. Діагностика конкурентного середовища	54
2	Самостійна робота по модулю 2. Управління конкурентоспроможністю підприємства	51

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- написання рефератів та підготовка презентацій;
- захист розрахункових та розрахунково-графічних робіт;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебатів;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні та методичні основи конкурентоспроможності підприємницьких структур		
П.Р. 1. Сучасні теорії конкуренції	ПРН 2, 6. <u>Знати</u> сучасні теорії конкуренції, концепції боротьби держави з монополізмом. <u>Вміти</u> визначати потенціал конкурентоспроможності та діагностувати конкурентне середовище. <u>Аналізувати</u> конкурентне	10
П.Р. 2. Діагностика конкурентного середовища		20
П.Р. 3. Формування конкурентних переваг підприємницьких структур		10
П.Р. 4. Методи забезпечення конкурентних переваг підприємницьких структур		10

С.Р. 1 Діагностика конкурентного середовища	середовище Розуміти економічну сутність конкурентоспроможності підприємницьких структур <u>Розрізняти</u> види конкуренції <u>Застосовувати</u> методи формування та утримання конкурентних переваг	20
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Прикладні аспекти оцінки конкурентоспроможності підприємницьких структур та управління нею		
П.Р. 5. Технологія забезпечення конкурентних переваг підприємницьких структур	ПРН 7, 9. <u>Знати</u> сучасні стратегії, забезпечення соціально-відповідальної конкурентоспроможності. <u>Вміти</u> визначати конкурентоспроможність продукції та підприємства, розробляти програми підвищення конкурентоспроможності <u>Аналізувати</u> системи управління конкурентоспроможністю <u>Розуміти</u> технології забезпечення та реалізації конкурентних переваг <u>Розрізняти</u> конкурентоспроможність продукції та підприємства в цілому <u>Застосовувати</u> сучасні моделі управління конкурентоспроможністю <u>Використовувати</u> сучасні методичні підходи до визначення конкурентоспроможності підприємницьких структур та її підвищення	10
П.Р. 6. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції		20
П.Р. 7. Управління конкурентоспроможністю підприємницьких структур		10
П.Р. 8. Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності		10
С.Р. 2 Управління конкурентоспроможністю підприємницьких структур		20
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3868>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді: URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3868>);
- Маршалок М.С. «Конкурентоспроможність підприємницьких структур». Методичні вказівки для практичних занять та самостійного вивчення дисципліни для студентів денної та заочної форм навчання ОС «Магістр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Київ. ЦП "КОМПРИНТ", 2024. 65 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» від 18 лютого 1992 року № 2132-ХН.
2. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» № 258/95-ВР від 05.07.1995 р.
3. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11 січня 2001 року № 2210-III.
4. Закон України «Про природні монополії» від 20 квітня 2000 року № 1682-III.
5. Про затвердження Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку: Розпорядження Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р. II // Офіційний вісник України. 2002. № 14. С. 396.
6. Про затвердження Типових вимог до узгоджених дій суб'єктів господарювання для загального звільнення від попереднього одержання дозволу органів Антимонопольного комітету України на узгоджені дії суб'єктів господарювання: Розпорядження Антимонопольного комітету України від 12.02.2002 року № 27-р. Офіційний вісник України. 2002. -№11. С. 279.

7. Методика визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку // Офіційний вісник України від 19.04.2002. 2002. №14. Ст. 778.
8. Бугріменко Р.М., Смірнова П.В. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. / Р. М. Бугріменко, П. В. Смірнова, 2021. 244 с.
9. Ільчук М.М., Свиноус І.В., Маршалок М.С., Томашевська О.А. Стратегічні напрями розвитку конкурентоспроможності, як чинника ефективної торгівлі сільськогосподарськими товарами. Агросвіт №4, 2025. С. 41-47
10. Конкурентоспроможність підприємства: підручник / П.І.Юхименко, А.С. Даниленко, С.Г. Батажок та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2020. - 320 с.
11. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник / І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата, О.М. Шершенюк. Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.
12. Красняк О. П., Мицик В. О. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства в сучасних ринкових умовах. Ефективна економіка. 2019. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7383>
13. Кривіцька В. В., Зянько В. В. Механізм управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах нестабільності. Ефективна економіка. 2020. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8118>
14. Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с.
15. Марков Б. М. Антимонопольне регулювання: зарубіжний досвід та межі його адаптації до реалій України. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2834>.
16. Стойко І.І. Шерстюк Р.П. Управління конкурентоспроможністю (Програма, курс лекцій, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, термінологічний словник, тести). Навч.-метод. посібник. Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2021. 156 с.
17. Портер Майкл Е. Стратегія конкуренції. Методика аналізу галузей і діяльності конкурентів. Київ : Основи, 1997. 390 с.
18. Шевченко Л.С. Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства) : навч. посіб. у питаннях і відповідях. Харків : Право, 2022. 312 с.
19. Competitive advantages of small business. Mykhailo Marshalok, Alona Melnyk, Viktoriia Vasiuta, Volodymyr Yatsenko, Volodymyr Saienko. AD ALTA: Journal of interdisciplinary research. (September, 2021), by Magnanimitas, ATTN. and/or its licensors and affiliates (Collectively, "MAGNANIMITAS"). all rights reserved. Special ISSUE NO.: 11/02/XXII. (VOL. 11, ISSUE 2, Special ISSUE XXII.). P. 60-66.
20. Enhancing Business Efficiency and Competitive Edge in Martial Law Circumstances. Olha Harvat, Oksana Kovtun, Oleksii Mukhin, Oleksandr Kovba, Mykhailo Marshalok. Economic Affairs, Vol. 69(03), September 2024, pp. 1373-1380.

21. Офіційний сайт антимонопольного комітету України URL: www.amc.gov.ua

22. Офіційний сайт Державної служби статистики URL: www.e-inform.com.ua.

23. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики України URL: www.minagro.gov.ua